

ЗМІНА ВЕКТОРУ РОЛІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УПРАВЛІННІ СТАЛІСТЮ БІЗНЕСУ

Менеджмент сучасних підприємств розвивається під впливом глобальних процесів формування стійкого світу, що здатен інтегрувати економічні, соціальні та екологічні виміри. Відповідні трансформації відбуваються також у забезпеченні системи управління, зокрема, в бухгалтерському обліку. Запити глобального суспільства створюють вимоги підготовки нових форматів звітних даних для різних груп стейкхолдерів, включаючи фінансові та нефінансові показники. При цьому коло регульованих документів в частині вимог щодо підготовки звітних даних підприємствами розширюється, а суперечності та невирішені питання в них посилюються.

Стейкхолдери значно залежать від якості, повноти та своєчасності інформації, що є основою для прийняття рішень. Це засвідчує високу соціальну відповідальність бухгалтерів та фінансових фахівців як перед власниками та керівництвом суб'єктів господарювання, так і перед національним та глобальним суспільством, а також вимагає перегляду ролі бухгалтерів та ступеня їх участі в процесах управління бізнесом та його стійким розвитком. Окремою вимогою до бухгалтерів в цілях інформаційної обробки показників сталості стає потреба у наявності спеціальних знань та вмій для достовірної оцінки впливу параметрів діяльності економічних суб'єктів на навколишній світ.

Негативна динаміка глобальних процесів вимагає підвищення соціальної відповідальності бізнесу, і відповідно подання розширених даних щодо впливів економічної діяльності суб'єктів на навколишній світ. Орієнтація глобального бізнесу на принципи сталого розвитку зміщує вектор звітування компаній та роль професійної бухгалтерської спільноти, внаслідок чого бухгалтерський облік розглядається в якості окремого економічного інституту, що є підзвітним глобальному суспільству. Відповідно, фахівці з бухгалтерського обліку та звітності повинні долучатися до підготовки звітних даних в частині: проведених змін у промисловому виробництві, запроваджених інновацій, розвиненої інфраструктури, слідування принципам відповідального споживання ресурсів у процесі виробництва суспільних благ, перехід на поновлювані джерела енергії. Не може сфера обліку залишатись осторонь досягнення глобальних цілей якісної освіти та гендерної рівності, створення партнерства заради сталого розвитку людства.

Хоча науковці часто не засвідчують наявності прямого зв'язку системи бухгалтерського обліку з цілями сталого розвитку, проте цей зв'язок виявляє активний вплив на всі процедури підготовки, інтерпретації та подання даних щодо наслідків економічної діяльності підприємств для прийняття рішень стейкхолдерами в усіх сферах людського життя.

Основою для трансформацій в системі бухгалтерського обліку повинна стати докорінна зміна мислення власників бізнесу, менеджерів та усіх задіяних фахівців, включаючи і бухгалтерів компаній, із закладеними до нього такими принципами:

- розуміння високої відповідальності та підзвітності бізнесу перед суспільством;
- відкритість бізнесу, доступність інформації щодо показників його впливу на оточуючий світ, готовність до публічного розкриття даних щодо реального стану бізнесу та його динаміки;
- використання форматів звітності, що відповідають сучасним запитам стейкхолдерів;
- стратегічна орієнтація в управлінні бізнесом, орієнтація обліку та звітності компаній на стратегічне управління, відповідне розширення ролі фахівців з управлінського обліку;
- врахування системи показників екологічних ризиків та можливих техногенних загроз внаслідок діяльності економічного суб'єкта, відображення їх у звітності;

- постійний аналіз зовнішнього середовища та його впливу на динаміку бізнесу, оцінка впливу бізнесу на оточуючий світ;
- готовність вживати заходи з відновлення стану навколишнього середовища, якщо він був погіршений в результаті діяльності економічного суб'єкта;
- підвищення ступеня саморегулювання процесу ведення обліку і складання звітності на рівні компаній, посилення ролі бухгалтерів в управлінні суб'єктами господарювання, як основних постачальників звітної інформації нового формату;
- широке впровадження інформаційних і комунікаційних технологій в сфері обліку та звітності компаній, розширення доступу до них;
- потреба у якісному оновленні облікової методології, яка б забезпечувала методичну основу для реалізації принципів сталого розвитку та збалансованого управління глобальною економікою.

Перебудова системи бухгалтерського обліку компаній у відповідь на глобальні виклики повинна ґрунтуватись на чіткому методичному поєднанні усіх її підсистем, зокрема, фінансової, податкової та статистичної у складі фінансових показників, а також управлінської, стратегічної управлінської та статистичної у складі нефінансових показників. Облікова методологія має бути розвинута й оновлена, а принципи подвійності доповнені аналітичними прийомами обробки фінансових і нефінансових даних, що розкривають внутрішні процеси і зовнішні чинники та впливи. Вказані зміни мають забезпечити створення на виході із системи бухгалтерського обліку не тільки законодавчо прийнятих форматів звітності, але й нових, що відповідають сучасним запитам стейкхолдерів з урахуванням фінансових та нефінансових параметрів діяльності.